

JAAERVERSLAG

2023

VISIE VAN DE VOORZITTER

Voor u ligt het Jaarverslag 2023: een weerspiegeling van een jaar vol uitdagingen, kansen en gezamenlijke successen. Als organisatie hebben we ons in het afgelopen jaar met volle overtuiging ingezet om de belangen van onze leden te behartigen in een dynamische en vaak complexe omgeving.

2023 was een jaar waarin wet- en regelgeving een prominente rol speelde. Onze inzet voor onafhankelijk advies, eerlijke leennormen en verduurzaming hebben we niet alleen met woorden maar ook met concrete acties en resultaten kracht bijgezet.

Het afgelopen jaar was opnieuw een dynamisch en invloedrijk jaar voor de OvFD. We hebben met volle inzet gewerkt aan de belangen van onze leden en de financiële sector, en we hebben ons continu gericht op het verbeteren van de voorwaarden voor onafhankelijk financieel advies in Nederland. In 2023 hebben we intensief samengewerkt met diverse stakeholders, waaronder ministeries, toezichthouders en andere relevante partijen, om ervoor te zorgen dat de stem van onze leden gehoord werd in de belangrijkste beleidsdossiers. Onze inzet hebben we niet alleen met woorden maar ook met concrete acties en resultaten kracht bijgezet.

De lobby voor heldere wetgeving rondom onafhankelijkheid heeft significante stappen gezet, maar er blijven uitdagingen die we in 2024 met hernieuwde kracht zullen aangaan. Ook de veranderingen in de hypotheeksector en de verduurzamingsinitiatieven zijn onderwerpen waar we actief aan hebben bijgedragen. We blijven ons inzetten voor de belangen van de consument, door te pleiten voor transparantie, eerlijkheid en een level playing field in de sector.

Onze inzet voor 2024 is helder: eerst de mensen, dan de regels. Het blijft onze prioriteit om te zorgen voor een toegankelijke en eerlijke markt voor financiële dienstverlening, waar de consument centraal staat. De OvFD is er om een positieve invloed uit te oefenen op de toekomst van de sector en om te blijven vechten voor de belangen van onze leden, ook in de complexe tijden die voor ons liggen.

Veel leesplezier gewenst bij dit jaarverslag, en laten we ook in 2024 met dezelfde toewijding en ambitie onze doelen nastreven!

Namens het bestuur,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Christian Dijkhof'. The signature is fluid and cursive.

Christian Dijkhof
Voorzitter

BELANGRIJKSTE BELEIDSZAKEN IN 2023

Het Jaarverslag 2023 biedt een overzicht van diverse belangrijke dossiers waar de OvFD in 2023 een actieve rol heeft gespeeld. Aangezien de OvFD met name een lobby- vereniging is, biedt het jaarverslag de beste kans om de leden zo volledig mogelijk te informeren over de belangrijkste werkzaamheden. Een belangrijk deel van de werkzaamheden bestaat uit het volgen en beïnvloeden van de parlementaire behandeling van (wijzigingen in) wetsvoorstellen.

De OvFD volgt de parlementaire behandeling van een groot aantal wetsvoorstellen en houdt daarbij voortdurend in de gaten of voorstellen (ongewenste) gevolgen (zouden kunnen) hebben voor haar leden, de financiële positie van de consument, de toegankelijkheid tot advies en het level playing field in de branche.

Het jaarverslag geeft een goed overzicht van de beleidsstandpunten en de lobby van de OvFD in 2023!

SAMENWERKING STAKEHOLDERS

Ook in 2023 heeft de OvFD met diverse stakeholders samengewerkt en gesproken. De AFM, ministeries, belastingdienst, Kifid, brancheorganisaties en andere stakeholders als HDN en NHG weten ons goed te vinden en overleg vindt plaats over een breed scala aan onderwerpen. We hebben schriftelijk vragen beantwoord en notities gemaakt over diverse onderwerpen, zoals:

ONAFHANKELIJK ADVIES

De OvFD draagt al sinds 2014 [het standpunt](#) uit dat er een wettelijke titel voor onafhankelijkheid moet komen, met als belangrijkste voorwaarde dat een onafhankelijk adviseur moet adviseren op basis van een objectieve analyse. In 2020 wordt de term onafhankelijkheid tot onze grote blijdschap eindelijk na een lang lobby-traject opgenomen in het [concept-Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2021](#) dat inmiddels is gewijzigd in het Wijzigingsbesluit 2023.

Onafhankelijkheid houdt volgens dit besluit in, dat de financiële dienstverlener die adviseert over een complex product, klanten voorafgaand aan het advies moet meedelen of afhankelijk of onafhankelijk wordt geadviseerd. Indien een financiële dienstverlener onafhankelijk adviseert, moet een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële producten worden beoordeeld, die voldoende divers zijn wat type en aanbieder betreft. Hierin kunnen wij ons vinden. Wij kunnen ons echter niet vinden in de uitwerking van het begrip 'onafhankelijk advies' in de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Nrgfo). De OvFD is namelijk van mening dat je voor de aanbieders die je in de beoordeling meeneemt ook moet kunnen bemiddelen. De uitwerking door de AFM leidt ertoe dat een financiële dienstverlener zich onafhankelijk kan noemen als hij de producten van 25 aanbieders beoordeelt, maar slechts voor 4 aanbieders kan bemiddelen. In de praktijk zal de klant namelijk altijd een advies krijgen voor een product van een aanbieder waarvoor de financiële dienstverlener kan bemiddelen, zelfs als uit de beoordeling naar voren komt dat een ander product, waarvoor hij niet kan bemiddelen, op basis van prijs en/of kwaliteit beter is. Dat is niet wat de klant verwacht bij onafhankelijk advies en het strookt naar onze mening ook niet met de intentie van onafhankelijk advies. Op deze wijze heeft onafhankelijk advies ook nauwelijks toegevoegde waarde voor de consument en kan het zelfs misleidend werken.

Wij zijn daarom van mening dat een financiële dienstverlener alleen voldoet aan de definitie van onafhankelijk advies als hij een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële producten (op nader vastgestelde wijze) beoordeelt én daarvoor ook kan bemiddelen. Wij denken dat dit ook vrij gemakkelijk te implementeren is. De meeste adviseurs hebben via serviceorganisaties toegang tot efficiënte mogelijkheden om onafhankelijk te adviseren in de zin van een toereikend aantal producten

beoordelen, waarvoor ook bemiddeld kan worden. De OvFD zal zich daarom blijven inzetten voor een betere uitwerking van het begrip 'onafhankelijk advies'.

VERGELIJKINGSKAART

Op 21 maart 2023 is het besluit in verband met regels omtrent de vergelijkingskaart ter vervanging van het dienstverleningsdocument in de Staatscourant gepubliceerd. De vergelijkingskaart vervangt daarmee vanaf 1 april 2023 het dienstverleningsdocument. De OvFD is al sinds 2018 betrokken bij het overleg met het ministerie van Financiën over een beter informatiedocument. In 2019 zijn de eerste varianten van een nieuw informatiedocument voorgelegd. In 2020 is verder gewerkt aan diverse varianten van een nieuw te ontwikkelen dvd. De OvFD heeft actief meegedacht en voorstellen gedaan tot verbetering van de effectiviteit. Wij vinden het daarbij belangrijk dat de consument in een oogopslag ziet of een adviseur onafhankelijk is of niet en het liefst via het gebruik van iconen.

WIJZIGING VAN DE TIJDELIJKE REGELING HYPOTHECAIR KREDIET

In de wijzigingsregeling hypothecair krediet 2024 worden de leennormen voor 2024 vastgelegd voor het verstrekken van hypotheekleningen. In de eerste plaats wordt de leenruimte afhankelijk van het energielabel van de woning. Bij de leennormen voor 2024 wordt rekening gehouden met het gebouwgebonden energieverbruik van een woning met energielabel E, F of G. Voor de aankoop van een woning met energielabel E, F of G zal hierdoor de leenruimte verkrappen. Voor de aankoop van een woning met een beter energielabel kan een consument meer lenen. Indien een consument daarnaast energiebesparende voorzieningen wil financieren kan afhankelijk van het energielabel van de woning een extra bedrag worden geleend.

Verder wordt de studielening op een andere manier meegewogen bij een hypotheekaanvraag. Het actuele termijnbedrag van de studielening zal invloed hebben op de leenruimte. Voorts wordt voorgeschreven dat voor alleenstaanden met een inkomen hoger dan € 26.000 de leenruimte wordt vergroot met € 16.000 ten opzichte van de huidige situatie. Ten slotte wordt bepaald dat een hypotheekverstrekker rekening dient te houden met het toekomstig verwacht inkomen en vermogen op AOW-leeftijd van de consument indien de consument binnen tien jaar na aanvraag van de hypotheek de AOW-leeftijd bereikt.

De OvFD heeft op 28 augustus 2023 gereageerd op de consultatie van de Wijzigingsregeling 2024 en dan met name op de leenruimte die afhankelijk wordt van het energielabel van de woning. Het doel van deze wijziging zou moeten zijn om consumenten te stimuleren hun woning te verduurzamen. Wij verwachten echter dat dit op basis van het voorstel en voorgestelde bedragen niet gaat lukken. Daarbij voorzien wij problemen bij de uitvoering van deze regel.

Ook hebben wij gereageerd op de wijziging weging studielening. De nieuwe berekeningsmethode is echter wel zeer complex. De werkelijke last (het termijnbedrag) die een consument betaalt moet immers gebruteerd worden wanneer sprake is van een aftrekbare lening. Het bruteringgetal is weer afhankelijk van de hoogte van de te betalen hypotheekrente. De brutering maakt het voor adviseurs lastig om bijvoorbeeld tijdens een oriëntatiegesprek, voorafgaand aan het adviestraject, een goede indicatie te geven van de leencapaciteit omdat de keuze van de rentevastperiode dan nog niet bekend is. Ook is dan nog niet bekend of de consument gebruik kan maken van een meeneemregeling.

Consumenten zullen daarbij wellicht (onverantwoorde) keuzes gaan maken om de factor en daarmee hun leencapaciteit te beïnvloeden (bijvoorbeeld een kortere rentevaste periode of bewust kiezen voor een niet-aftrekbare hypotheek (lees: aflossingsvrij)). Ook later in het advies- en aanvraagtraject is de brutering complex bijvoorbeeld als een hypotheek uit meerdere leningdelen bestaat. Van welke rente moet je dan uitgaan? Van de gemiddelde rente van de verschillende leningdelen of de rente per leningdeel? Kortom, de brutering voegt complexiteit aan de hypotheekaanvraag toe.

Ons advies is daarom om met hetzelfde bedrag te rekenen, onafhankelijk van de hypotheekrente. Dit vermindert de complexiteit en voorkomt dat consumenten (onverantwoorde) keuzes gaan maken om de leencapaciteit zo hoog mogelijk te krijgen.

Pensioeninkomen en hypothecaire krediettoets

Een ander belangrijk punt is dat wij hebben gereageerd op het feit dat een hypotheekverstrekker rekening moet houden met het toekomstig verwacht inkomen en vermogen op AOW-leeftijd van de consument indien de consument binnen tien jaar na aanvraag van de hypotheek de AOW-leeftijd bereikt.

Deze norm was al opgenomen in de NHG Voorwaarden en Normen, maar nog niet in de TRHK. Wij vinden het in principe een goede zaak dat deze norm nu ook wettelijk wordt vastgelegd, ook in verband met de eisen die de Europese Bankautoriteit (EBA) hieraan stelt (paragraaf 104 van de Richtsnoeren initiëring en monitoring van kredieten). Wij vragen echter wel aandacht voor de (uitvoerings)problemen bij het vaststellen van het verwachte pensioeninkomen. Het zou daarom mooi zijn als er op onderdelen meer guidance en duidelijkheid komt; zowel voor adviseurs, geldverstrekkers als de consument. We hebben daarom een uitgebreid overzicht gemaakt van aandachtspunten en problemen met betrekking tot de termijn van 10 jaar.

Het feit dat er bij een nieuwe hypotheek binnen 10 jaar voor AOW-datum rekening wordt gehouden met het (verwachte) pensioeninkomen zorgt nu al voor praktische problemen. Inmiddels zijn er verschillende uitzonderingen (maatwerkoplossingen) gemaakt om een hypotheek alsnog mogelijk te maken. Als de termijn van 10 jaar wordt gewijzigd naar 15 of 20 jaar, zoals de AFM voorstaat, dan blijven de aspecten ongewijzigd, maar worden de uitvoeringsproblemen veel groter.

De afgelopen twee jaar is met de AFM gediscussieerd over het verruimen van de termijn van 10 jaar. Wij zijn blij dat hiervoor niet is gekozen, omdat in dat geval bovenstaande knelpunten en problemen ongewijzigd blijven, maar de uitvoeringsproblemen en onzekerheden nog veel groter worden.

DEFINITIE VAN ADVIES IN DE BEHEERFASE

De OvFD is van mening dat het wettelijke begrip 'advies' in de afsluitfase hetzelfde moet betekenen als het begrip 'advies' in de beheerfase van een product. Hierover zijn we ook al lang in overleg met het ministerie. In 2023 heeft de minister twee onderzoeksrapporten gepubliceerd over financieel advies. Het eerste onderzoeksrapport richt zich op de vraag welke factoren bepalen of consumenten al dan niet geneigd zijn om financieel advies in te winnen bij belangrijke financiële beslissingen. Het tweede onderzoeksrapport betreft een scenario-experiment getiteld "Onderzoek naar mogelijke gevolgen van een verruiming van het adviesbegrip in de Wft". De OvFD heeft hierover diverse overleggen met het ministerie gevoerd en heeft meegewerkt aan de opzet en uitwerking van de rapporten.

De minister heeft aangegeven dat de resultaten van dit onderzoek waardevolle inzichten bieden voor het overleg dat hij voert met verschillende belanghebbenden over een eventuele uitbreiding van het adviesbegrip in de Wft naar de beheerfase van financiële producten. Tijdens deze gesprekken staat de vraag centraal of consumenten voldoende beschermd worden en betere beslissingen nemen als persoonlijk advies in de beheerfase van een financieel product onder de bescherming van de Wft valt. De minister zal hierover in overleg blijven en hij zal de voor- en nadelen in beeld brengen ten behoeve van besluitvorming door een volgend kabinet.

VERKORT ADVIES

De OvFD pleit al sinds 2014 voor een (wettelijke) verkort adviestraject voor verduurzaming van bestaande hypotheek, waarmee adviseurs meer comfort en zekerheid krijgen als ze een verkort advies voor duurzaamheidsmaatregelen willen verstrekken. Als er duidelijke richtlijnen zijn waar een verkort

advies aan moet voldoen dan is het voor een adviseur ook gemakkelijker te vertalen naar een lagere adviesprijs. Het voordeel is dat de consument dan niet uitsluitend hoeft te kiezen tussen execution only en integraal advies.

De mogelijkheid voor een verkort advies inzake aanvullende kredieten voor EBV's zou expliciet kunnen worden opgenomen in de Wft. Een alternatief is dat de AFM meer duidelijkheid geeft via het visiedocument 'Dienstverlening op maat' door daarin aan te geven op welke wijze adviseurs een verkort advies kunnen geven.

Deze aanpassingen kunnen ervoor zorgen dat de consument toegang houdt tot onafhankelijk advies omdat de advieskosten worden verlaagd, daardoor minder financieel risico loopt en een brede keuze uit de verschillende financieringsmogelijkheden behoudt met alle prijs- en kwaliteitsvoordelen van dien. Onafhankelijk advies geeft de consument tenslotte meer bescherming dan ze ondoordacht het risicovolle pad van execution only op te sturen.

De OvFD heeft hierover diverse keren met het ministerie en de AFM gesproken. Ook zijn diverse notities opgesteld. Ons voorstel komt erop neer dat verkort advies beperkt kan worden tot haalbaarheid en betaalbaarheid op het moment van afsluiten van de hypotheek, waarbij de leidraad hypotheekadvisering op sommige onderdelen dan niet volledig van toepassing hoeft te zijn.

In 2023 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) naar aanleiding van onze voortdurende lobby uiteindelijk besloten een onderzoek uit te voeren naar 'Verkort hypotheekadvies voor verduurzaming'. Voor het onderzoek werd KPMG ingeschakeld en als OvFD zijn we nauw betrokken geweest bij het onderzoek.

De resultaten van het onderzoek geven inzicht in de mogelijkheden voor een verkort hypotheekadvies voor verduurzaming. De belangrijkste conclusie is dat een verkort hypotheekadvies voor verduurzaming in de praktijk goed uitvoerbaar is, en dat daarbij een gemiddelde tijdsreductie te realiseren is van circa drie uur. Tevens doen wij ook een concreet voorstel voor de processtappen van het verkorte hypotheekadvies voor verduurzaming. Een belangrijk aandachtspunt, dat ook al geldt bij het reguliere hypotheekadvies, is dat de dossierbemiddeling tussen adviseurs en hypotheekverstrekkers relatief veel tijd kost. Het verder optimaliseren (mogelijk door intensiever te digitaliseren en te automatiseren) kan leiden tot een verdere tijdsreductie in zowel het reguliere hypotheekadvies als het verkorte hypotheekadvies voor verduurzaming. Met de beoogde tijdsbesparing, die naar verwachting zal leiden tot lagere advieskosten, is de verwachting dat het verkorte hypotheekadvies voor verduurzaming de financiering voor energiebesparende voorzieningen toegankelijker maakt.

KPMG heeft daarbij ook diverse aanbevelingen gedaan om het verkorte hypotheekadvies voor verduurzaming te implementeren en te onderzoeken hoe een verdere tijdsreductie gerealiseerd kan worden:

- Het verkorte hypotheekadvies voor verduurzaming toevoegen aan de huidige leidraden van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) met betrekking tot hypotheekadvies.
- Periodiek indexeren van het maximale leenbedrag van het verkorte hypotheekadvies.
- Mogelijkheden onderzoeken om de dossierbemiddeling tussen adviseurs en hypotheekverstrekkers efficiënter in te richten.
- Het opstellen van richtlijnen voor het adviesrapport van het verkorte hypotheekadvies.
- Het inrichten van een integraal financieel advies door adviseurs gericht op verduurzaming.
- Transparantie omtrent advieskosten indien aanvullende diensten worden toegevoegd.
- Een consistent beleid voeren omtrent het maximale leenbedrag dat gehanteerd wordt bij de diverse financieringsopties ten behoeve van verduurzaming.

VERDUURZAMING

Met het ministerie van BZK zijn in 2023 gesprekken gevoerd over verduurzaming en de diverse acties die hiervoor zijn uitgezet. Een van de acties is een platform met alle informatie voor consumenten over duurzaamheid. De website [verbeterjehuis.nl](https://www.verbeterjehuis.nl) is omgevormd en uitgebreid tot hét platform en de landingswebsite van de overheidscampagne over het beter isoleren van woningen. Met de uitbreiding wordt invulling gegeven aan afspraken in het Klimaatakkoord over het lanceren van een landelijk digitaal platform voor verduurzaming en het ontzorgen van woningeigenaren. Op [verbeterjehuis.nl](https://www.verbeterjehuis.nl) kan de woningeigenaar de klantreis van oriëntatie tot en met het vinden van een uitvoerder en/of financier afleggen.

WARMTEFONDS

Het Warmtefonds is opgericht in 2013 en opereert in opdracht van de Rijksoverheid. Het Warmtefonds is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een fonds dat de energietransitie voor huishoudens op grote schaal stimuleert. Het Warmtefonds maakt met laagdrempelige financiering mogelijk dat consumenten energiebesparende maatregelen kunnen nemen.

Hypotheekadviseurs lopen met betrekking tot het Warmtefonds tegen een lastig punt aan. Adviseurs adviseren consumenten en kunnen dan ook het Warmtefonds meenemen. Een product dat consumenten feitelijk zelf moeten sluiten, maar adviseurs kunnen ze natuurlijk wel verwijzen c.q. helpen bij het aanvraagproces. Echter, dat product is een consumptief krediet waarvoor je als adviseur alleen beloond mag worden met provisie. Wat voor dit product niet verstrekt wordt omdat de consument het zelf moet afsluiten. Tegelijkertijd mag de adviseur dus ook geen rechtstreekse fee in rekening brengen voor dit product. Hetzelfde geldt voor de Duurzaamheidslening van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Consumenten zien bij verduurzaming door de bomen het bos inmiddels niet meer. Het is onwenselijk dat het de adviseur dan moeilijk wordt gemaakt om consumenten op dit gebied te adviseren en de klant alleen gratis kunnen helpen. Bedrijfseconomisch is dat natuurlijk een onmogelijke situatie. Feitelijk zou er voor dergelijke producten een uitzondering moeten komen op het feit dat je bij consumptief krediet geen rechtstreekse beloning mag vragen. De OvFD is over dit punt in overleg met het ministerie en de AFM.

Het ministerie heeft in 2023 wel een brief gestuurd aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders inzake verduurzaming van de gebouwde omgeving. Hierin staat het volgende over financieel advies en het Warmtefonds op pagina 15: 'Bewoners kunnen in het verduurzamingstraject behoefte hebben aan financieel advies, gegeven door bevoegde financieel adviseurs. Een onderzoek naar een verkort hypotheekadvies, opdat kosten kunnen worden beperkt, in de afrondende fase. Financieel adviseurs mogen ook advies geven over een lening van het Warmtefonds of Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). De financieel adviseur mag een passende beloning vragen voor de werkzaamheden die hij/zij verricht in het kader van de advieswerkzaamheden. Er zit echter wel een grens aan hoe ver de dienstverlening mag gaan, bemiddelen mag bijvoorbeeld niet. In wijkaanpakken kan de financieel adviseur een rol spelen, bijvoorbeeld door op gezette tijden in de wijk, op een gestructureerde manier bewoners van advies te voorzien. Hiermee kunnen de kosten voor het advies zoveel mogelijk passend blijven bij het doel en de inspanning die nodig is voor het advies. In een persoonlijk gesprek kan een energiebespaartool worden doorlopen, ondersteuning bij de aanvraag van subsidie worden geboden en advies worden gegeven'.

Deze brief is een goed begin, maar het zou nog mooier zijn als onze leden konden bemiddelen voor het Warmtefonds, ook vanwege fiscale implicaties. De OvFD zal in 2024 hierover nog in overleg gaan met relevante partijen.

WIJZIGINGSBESLUIT FINANCIËLE MARKTEN 2023

Het ontwerpbesluit is een verzamelbesluit op het terrein van de financiële markten. De belangrijkste inhoudelijke onderwerpen zijn:

01. Actieve provisietransparantie

Vanaf 2018 wordt in de branche een discussie gevoerd over het invoeren van actieve provisietransparantie. De minister stelt in [een brief aan de Kamer op 15 januari 2019](#) dat er breed draagvlak is voor actieve provisietransparantie bij schadeverzekeringen, vanuit de gedachte dat consumenten er belang bij hebben om te weten wat een adviseur voor hen kan doen en wat hij daarvoor aan provisie krijgt.

De OvFD is geen voorstander van actieve nominale provisietransparantie vanwege:

- de enorme disproportionele kosten en administratieve lasten om advies-, offerte- en acceptatiesystemen aan te passen voor duizenden verschillende producten van honderden aanbieders met variërende provisiepercentages;
- de juridische onhoudbaarheid van het voorstel;
- de bedrijfseconomische onhoudbaarheid van het voorstel;
- het oneerlijke speelveld dat ontstaat met directe verzekeraars.

Parlementaire behandeling in 2023

De Raad van State heeft op 3 mei 2023 in reactie op het Wijzigingsbesluit 2023 aangegeven dat het van belang is om tijdig inzicht te verkrijgen in de uitvoeringsgevolgen voor de toezichthouder. Dat inzicht bestaat momenteel niet. Het advies van de Raad is daarom om het voorstel alsnog te toetsen op uitvoerbaarheid en de resultaten daarvan, voorzien van een reactie, op te nemen in de toelichting op het wetsartikel.

De AFM heeft daarop een uitvoeringstoets gedaan en stelt dat de nieuwe bevoegdheden en verplichtingen van de AFM uitvoerbaar zijn, mits er aan het voorstel dat voorziet in de verplichting tot een actieve provisietransparantie wordt toegevoegd dat bemiddelaars consumenten informeren indien het daadwerkelijke provisiebedrag significant afwijkt van de eerdere indicatie. Voor het uitvoeren van het toezicht naar actieve provisietransparantie zullen bovendien beperkte nieuwe kosten gemaakt moeten worden door de AFM, deze zullen worden meegenomen in het nieuwe kostenkader van de AFM.

De Raad van State heeft ook opgemerkt dat deze verplichting niet voortvloeit uit de Europese regulering van de verzekeringssector en dus een 'nationale kop' vormt. De introductie van een nationale kop heeft een nadere toelichting, welke ontbreekt. Het valt bovendien op dat de toelichting niets vermeldt over de implicaties van de voorgestelde verplichting voor het vrije dienstenverkeer.

Toch wordt op 24 november 2023 het Wijzigingsbesluit gepubliceerd in de Staatscourant en het zal op 1 juli 2024 in werking treden.

Het besluit bestaat uit de omzetting van passieve in actieve provisietransparantie. Waar voorheen consumenten alleen op verzoek informatie ontvingen over de beloning of vergoeding, die de aanbieder betaalt aan de adviseur of bemiddelaar, zullen deze voortaan actief informatie moeten geven. Van actieve provisietransparantie mag eerder worden verwacht dat consumenten gaan informeren naar de dienstverlening. Een (minder risicovolle) schadeverzekering leent zich beter dan complexe financiële producten, waarvoor een provisieverbod geldt, voor een keuze van de consument voor het meest passende kanaal in verhouding tot de prijs, en een keuze voor het kanaal zonder advies of bemiddeling is daarom minder riskant voor de consument. Het is aan de consument om te bepalen welk kanaal van toegevoegde waarde is, gegeven de prijs. Actieve provisietransparantie geeft een hogere kans op het beoogde effect dat consumenten vragen naar welke dienstverlening zij mogen

verwachten dan passieve provisie transparantie. Er is een aanzienlijke kans dat consumenten vragen gaan stellen in reactie op de mededeling over de provisie. De adviseur of bemiddelaar zal zich naar verwachting geroepen voelen bij het bekend maken van de provisie uit te leggen dat weliswaar sprake is van een betaling door de aanbieder van provisie aan de adviseur of bemiddelaar maar dat deze diensten verricht, die van toegevoegde waarde zijn ten opzichte van bijvoorbeeld directe aanbieders.

Gelet op de verschillen tussen de particuliere en zakelijke markt (bijvoorbeeld als het gaat om de kennis en mondigheid van de cliënt en het type advies dat gegeven wordt), geldt de verplichting van actieve provisie transparantie niet voor de zakelijke markt. Wel houden zakelijke klanten de mogelijkheid om de bemiddelaar of adviseur te vragen naar de afsluitprovisie en doorlopende provisie.

De verplichting voor adviseurs en bemiddelaars om de consument actief te informeren over het bedrag van de afsluitprovisie en doorlopende provisie, evenals de beperking van deze verplichting tot consumenten, zal binnen drie jaar na inwerkingtreding worden geëvalueerd.

02. Geautomatiseerd advies

Automatisering wordt steeds meer ingezet bij de totstandkoming van adviezen over financiële producten. Het is voorzienbaar dat in de nabije toekomst advies over financiële producten volledig geautomatiseerd tot stand komt. Geautomatiseerd advies is een vorm van adviseren waarbij het advies opgesteld wordt door een geautomatiseerd systeem. De inventarisatie van de persoonlijke wensen en gegevens is gedigitaliseerd en het advies wordt volledig geautomatiseerd geproduceerd en gecommuniceerd. De enige rol van een natuurlijk persoon bestaat uit eventuele IT-ondersteuning of andere vormen van diensten die niet zien op het advies zelf, of de totstandkoming van het advies.

Wij hebben in onze reactie op het Wijzigingsbesluit 2021 aangegeven dat geautomatiseerd advies ook moet voldoen aan de wettelijke adviesregels zodat ook dan passend advies wordt gegeven. Onze belangrijkste voorwaarde is dat geautomatiseerd advies minimaal aan dezelfde eisen moet voldoen als advies door een natuurlijke persoon. Minimaal, omdat het complexer is om de klant via geautomatiseerde systemen van een passend product te voorzien. Het is dan belangrijk dat de systemen zorgvuldig worden ontwikkeld, gecontroleerd en onderhouden. Wij denken dat via dit voorstel deze belangrijke waarborgen worden ingebouwd.

03. Controle kostprijsmodel

Bij de invoering van het provisieverbod is ook een verplicht kostprijsmodel ingevoerd voor de correcte berekening van de advies- en distributiekosten van de directe aanbieders. Dit kostprijsmodel moet nu jaarlijks gecontroleerd worden door een accountant. Gevolg gevend aan het advies van het toenmalige adviescollege toetsing regeldruk Acta13 om de nalevingskosten te verminderen, wordt de frequentie hiervan teruggebracht, waarbij er wel alternatieve waarborgen geïntroduceerd worden voor de jaren waarin er geen accountantscontrole is. Zo is opgenomen dat de aanbieder van het financieel product elk jaar berekent of de begrote advies- en distributiekosten juist en volledig zijn toegerekend aan het financieel product en daarbij vermeldt of daarin sprake is van een materiële wijziging. Indien in de tussenliggende jaren geen sprake is van een materiele wijziging, dient de accountant de juistheid van de verklaring te controleren wanneer in ieder geval twee opeenvolgende jaren zijn verstreken sinds de laatste controle van de verklaring door een accountant. Wanneer in de tussenliggende jaren daar aanleiding toe is gelet op de aanwezigheid van een materiele wijziging, dient de accountant ook in die jaren de controle uit te voeren. De accountant controleert of de advies- en distributiekosten juist en volledig zijn toegerekend aan de financiële producten. Door het terugbrengen van de frequentie waarmee de accountant het kostprijsmodel dient te controleren wanneer geen sprake is van materiele wijzigingen wordt de regeldruk verminderd, maar doordat de aanbieder jaarlijks rapporteert over de berekening blijft er een extra prikkel om te waarborgen dat het

kostprijsmodel de advies- en distributiekosten juist en volledig toerekent aan de financiële producten ook in de jaren dat er geen accountantscontrole is.

Wij vinden het teleurstellend dat met het verlagen van de frequentie van de accountantscontrole eenzijdig tegemoet wordt gekomen aan de bezwaren van de aanbieders en nergens wordt ingegaan op de terechte kritiek van adviseurs/bemiddelaars, die ontevreden zijn over de werking van het kostprijsmodel, omdat ze ervan uitgaan dat aanbieders kosten van advies en nazorg in de prijs van het product versleutelen, en die kosten zodoende onzichtbaar maken.

Het kostprijsmodel is niet alleen relevant voor aanbieders, maar ook voor adviseurs. Het kostprijsmodel moet ervoor zorgen dat de kosten tussen de verschillende distributiekanaal vergelijkbaar, juist en controleerbaar zijn. Een jaarlijkse controle van het kostprijsmodel door een externe accountant is van groot belang om te voorkomen dat aanbieders hun adviesdiensten onder de kostprijs aanbieden. Zonder deze controle krijgt de consument geen juist en volledig inzicht in de tarieven tussen de verschillende distributiekanaal en kan er dus ook geen level playing field bestaan.

Wij begrijpen dat aanbieders niet blij zijn met hoge nalevingskosten en dat dit gevolgen heeft voor de prijzen van financiële producten. Dat mag niet de bedoeling zijn, maar wij begrijpen absoluut niet dat er nu alleen aan symptoombestrijding (verlagen van de frequentie van de accountantscontrole) wordt gedaan en niets wordt gedaan met de onderliggende kwaal (onduidelijk en subjectief kostprijsmodel).

Conclusie is dat wij gezien het belang van een goed functionerend kostprijsmodel voor het level playing field van mening zijn dat objectieve wijzigingen in het kostprijsmodel veel effectiever zijn om de nalevingskosten te verlagen dan de voorgestelde oplossing, omdat daarmee ook de controle voor de accountants veel gemakkelijker wordt. Tegelijkertijd zou daarmee tegemoet worden gekomen aan de relevante en terechte opmerkingen die adviseurs hebben gemaakt in het evaluatierapport. Ook deze wijziging is opgenomen in het Wijzigingsbesluit 2021, dat vertraging heeft opgelopen, en is eind 2022 nog steeds niet parlementair behandeld. Als OvFD blijven we vechten voor een echt level playing field.

Dit besluit stond voorheen bekend onder de naam Wijzigingsbesluit financiële markten 2021. Vanwege opgelopen vertraging sinds de consultatie en voorhang is de citeertitel van het besluit aangepast naar Wijzigingsbesluit financiële markten 2023.

SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN

De OvFD krijgt steeds vaker signalen van leden over samenwerkingsovereenkomsten (SWO's) van aanbieders en wil daarom onderzoeken hoe dit onderwerp in de toekomst gezamenlijk kan worden opgepakt. Aanbieders willen zaken steeds vaker, steeds meer in eigen hand nemen vanwege strengere compliance- en privacy eisen in hun eigen beleid. Dit gaat ten koste van de autonomie van individuele advieskantoren. Daarbij gaat het vaak om gestandaardiseerde SWO's die zowel worden voorgelegd aan een individueel advieskantoor als aan de centrale organisatie. De OvFD gaat in 2024 bekijken of we met betrekking tot dit punt gezamenlijk een vuist kunnen maken.

PLATFORM HYPOTHEKEN 2023

Sinds het ministerie van BZK in 2017 - mede door intensieve lobby vanuit de OvFD - het Platform Hypotheken heeft geïnitieerd wordt elk jaar met partijen in de sector over hypotheekverstrekking gesproken. In het Platform bespreekt het ministerie samen met andere relevante partijen over belangrijke ontwikkelingen en mogelijke knelpunten in de hypotheekverstrekking om op die manier waar mogelijk oplossingen te bedenken voor actuele knelpunten in de woningmarkt in een poging de financiering van koopwoningen toegankelijk en betaalbaar te houden. De OvFD levert ieder jaar via de stuurgroep en werkgroepen uitgebreide schriftelijke en mondelinge input op een breed scala aan onderwerpen.

Ieder jaar staan bij het Platform hypotheek een aantal actuele thema's centraal. De thema's van het Platform hypotheek 2023 zijn doorstroming van ouderen en positie starters op de woningmarkt. Tijdens de bijeenkomsten in 2023 hebben partijen uit de hypotheeksector, waaronder de OvFD, met het ministerie de knelpunten voor deze twee doelgroepen onderzocht en zijn we op zoek gegaan naar oplossingen. De uitkomsten van het Platform Hypotheek 2023 worden in 2024 gepubliceerd.

AUTORITEIT FINANCIËLE MARKTEN (AFM)

De AFM publiceert een groot aantal interpretaties, leidraden, richtlijnen, rapporten en beleidsregels en is hiermee inmiddels verworden tot een soort pseudo-wetgever. Daarnaast neemt zij het besluit tot het opleggen van een sanctie/boete. De OvFD:

- Heeft regulier overleg met de AFM;
- Werkt mee aan het opstellen van leidraden, richtlijnen en rapporten;
- Reageert op consultaties vanuit de AFM;
- Werkt mee aan relevante onderzoeken;
- Geeft praktische en beleidsmatige suggesties;
- Leest relevante boetebesluiten, bekijkt de gevolgen van deze jurisprudentie voor de praktijk en stelt de leden hiervan in kennis.

In 2022 heeft de OvFD tijdens reguliere overleggen met de AFM gesproken over het delen van klantdata, de wettelijke productontwikkelingseisen, de heffingsmaatstaf van de toezichtkosten, de jaarlijkse tarieven, kredietverleningsnormen, knelpunten op hypothecair gebied, onafhankelijkheid, de Wwft, de Marktmonitor en uiteraard de positie van serviceorganisaties. De OvFD levert via reguliere overleggen, brieven en bilateraal overleg input voor de jaarlijkse agenda van de AFM en reageert op de jaarlijkse wetgevingsbrieven die de AFM naar minister en Kamer stuurt.

COMMUNICATIE

JUBILEUM OVFD

Op 6 september 2023 heeft de OvFD haar 12,5 jarig jubileum gevierd met een Beach BBQ op het Scheveningse strand. Op het Scheveningse strand ontving het OvFD-bestuur tal van hypotheek- en consumentenorganisaties, toezichthouders en politici. Terwijl de BBQ op temperatuur werd gebracht konden de genodigden luisteren naar een gesprek tussen cabaretier, presentator en schrijver Dolf Jansen en Christian Dijkhof.

Daarna was het tijd voor de documentaire 'Vergezichten' – de toekomst van hypotheekadvies'. Daarin wordt vanuit verschillende invalshoeken vooruitgekeken. Visies op de toekomst van de hypotheeksector worden gegeven door Jos Heuvelman (AFM), Marisa Lodewijks (Ingage), Eelco Dubbeling (NVB), Tim Schoonbergen (Nedasco), Sanne de Laat (De Hypotheker) en Cindy Kremer (VEH).

ALGEMEEN

De OvFD heeft op 28 juni 2023 een Algemene Ledenvergadering (ALV) gehouden.

LIJST MET PUBLICATIES

- * **Opinie**

De OvFD verzorgt regelmatig een (opinie)bijdrage of interviews voor de (vak)bladen. De volgende opinies/artikelen zijn in 2021 verschenen:

- 17-01-2023: AMWeb - Column Christian Dijkhof
- 16-02-2023: AMWeb - Actief klantbeheer is een wisselwerking
- 04-2023: InFinance - Pindakaas revolutie
- 20-04-2023: AMWeb - Onafhankelijk advies = onafhankelijke bemiddeling
- 24-08-2023: AMWeb - Fiscale uitgangspositie maakt rechercheurs van adviseurs
- 05-10-2023: AMWeb - Het fijnmazig gemiddelde: er is een theoretisch gedrocht ontwikkeld
- 12-2023: InFinance – Een brancheorganisatie maakt wel degelijk het verschil
- 29-12-2023: InFinance Kansen & Visies – De Talkshow: Wil de hypotheekketen wel vernieuwen?

BESTUUR EN DIRECTIE OVFD

In 2023 worden Michiel van der Linde (FlexFront) en Sanne de Laat (Hypotheekers Associatie) als nieuwe bestuursleden benoemd.

Aïcha Amchich (Geldshop / Acadium Bastion / FlexGarant Assuradeuren / Financium Primae), Harrie-Jan van Nunen (Veldsink Groep met Van Bruggen Adviesgroep & VCN HypotheekService), Mark de Rijke (Huis & Hypotheek / Hypotheekshop / Hypokeur/ Welke Financiële Diensten), Martin Keegstra (Romeo Financiële Diensten), Raj Singh (HypotheekVisie) en Tim Rijvers (DAK Intermediairscollectief) worden voor een nieuwe periode benoemd.

Het bestuur van de OvFD bestaat daarmee vanaf 28 juni 2023 uit de volgende leden:

1. Christian Dijkhof, voorzitter	The HypotheekCompany
2. Tim Schoonbergen, secretaris	Nedasco
3. Tim Rijvers, penningmeester	DAK Intermediairscollectief
4. Aïcha Amchich	Geldshop / Acadium Bastion / FlexGarant Assuradeuren / Financium Primae
5. Michiel van der Linde	FlexFront
6. Martin Keegstra	Romeo Financiële Diensten
7. Harrie-Jan van Nunen	Veldsink Groep (Van Bruggen Adviesgroep / VCN Hypotheekservice)
8. Marcel Bax	SPN/HomelInvest
9. Mark de Rijke	Huis & Hypotheek / Hypotheekshop / Hypokeur / Welke Financiële Diensten
10. Sanne de Laat	De Hypotheekers Associatie
11. Raj Singh	HypotheekVisie

Directie OvFD

Colinda Rosenbrand

Adresgegevens Organisatie van Financiële Dienstverleners

Vestigingsadres: Kerkverreweide 10, 4261 LM Wijk en Aalburg
Postadres: Postbus 4, 4260 AA Wijk en Aalburg
Telefoon: 06 – 46 27 34 38
Website: www.OvFD.nl
E-mail: info@ovfd.nl